

Тема:1.Держави Латинської Америки.

2.Узагальнення.

1. Країни Латинської Америки раніше всіх із країн «третього світу» отримали незалежність – ще в 19 ст. Але на середину 20 ст. вони перебували в сфері економічного впливу могутнього північного сусіда – США, а це обумовлювало і їх тісний політичний взаємозв'язок.

Після Другої світової війни в цьому регіоні розпочинаються перетворення по модернізації економічної сфери:

проводяться аграрні реформи (в одних країнах більш радикальні, в інших – менш), які послаблюють позиції латифундистів і дають можливість стати на ноги хоч якийсь частині селян;

проводиться імпортозамінна індустріалізація (для цього латиноамериканські країни мали накопичені золотовалютні резерви за рахунок продажу на світовому ринку кави, какао (Бразилія), цукру (Куба), зерна, м'яса, вовни (Аргентина), міді і селітри (Чилі), нафти (Венесуела і Мексика).

В к. 50-х – поч.. 60-х рр.. внутрішні ресурси для проведення імпортозамінної індустріалізації були вичерпані. Не останню роль у цьому відіграли амбіційні плани окремих країн, які поглинали величезні кошти (будівництво в Бразилії нової столиці Бразилія по проекту всесвітньо відомого архітектора О. Німейєра, проведення в Мексиці Олімпійських ігор 1968 р.).

Як наслідок – перенапруження державних бюджетів, інфляція, безробіття, зростання соціальної напруги.

США, боячись поширення впливу СРСР в цьому регіоні, нав'язує латиноамериканським країнам воєнно-політичне співробітництво.

У 1948 р. між ними був підписаний договір про колективну безпеку і створено Організацію американських держав (ОАД). Згідно з цим

договором американці переозброїли місцеві армії, створили практично нову військову еліту, яка пройшла підготовку у США.

Через те у ряді латиноамериканських країн в 60 – 70-х рр.. відбувається перегляд стратегії розвитку:

В одних країнах в умовах масового незадоволення до влади приходять ліві сили і розпочинають будівництво соціалізму (на Кубі з 1959 р., в Чилі в 1970 – 1973 рр., в Нікарагуа з 1979 р.);

В інших країнах до влади приходять військові хунти – офіцерські комітети, які проводять репресії проти лівих і робітничого руху, проводять ряд заходів по лібералізації економічного життя і залученню іноземного капіталу (Чилі 1973 – 1990 рр, Аргентина, Бразилія, Гватемала, Еквадор, Гондурас).

Це сприяло піднесенню економіки цих країн.

У середині 50-х рр.. у переважній більшості держав регіону панували військово-диктаторські режими. Щоправда, у др.. пол.. 50-х і на поч.. 60-х років подекуди такі режими було повалено й відновлено конституційний лад, зокрема у Перу (1956), Колумбії (1957) та Венесуелі (1958), проте ця тенденція тоді ще не набрала необоротного характеру.

Переважна більшість військових переворотів і встановлених у результаті їх диктаторських режимів мали яскраво виражений правий, ультраконсервативний характер і ставили за мету недопущення назрілих демократичних реформ. Разом з тим, наявні в цих країнах кричущі соціальні суперечності становили підґрунтя для масових рухів, повстань і переворотів лівого спрямування, ініціатори і керівники яких прагнули докорінних соціально-економічних перетворень. При цьому сподівання знедолених мас нерідко намагалися використати з метою захоплення влади комуністичні елементи. Такі спроби, зокрема, мали місце наприкінці 40-х років у Колумбії та Коста-Ріці, а на початку 50-х років у Гватемалі. Але найбільш яскравим прикладом можуть служити події на Кубі.

Робота з історичним джерелом

« О. Р. Дарусенков «Кубинська революція».

«У січні 1959 р. тимчасовим президентом Куби був проголошений Мануель Урругія Льюс, на чолі уряду встав представник помірної опозиції Міро Кардона. Проте вже в лютому 1959 року було створено Революційний уряд на чолі з Фіделем Кастро, і його прихильники були призначені на всі найважливіші державні пости. Президентський пост, що мав тепер формальне значення, в липні 1959 року перейшов до члена «Руху 26

липня» Освальдо Дортікос Торрадо. Створювалися спеціальні «революційні трибунали», що судили не тільки прихильників Батисти, але також опозиціонерів. У листопаді 1959 року нова влада узяла під свій контроль профспілковий рух країни.

У новому керівництві спочатку не було єдиного уявлення щодо масштабу подальших реформ. У травні 1959 року уряд видав декрет про аграрну реформу. Відповідно до нього, на Кубі були ліквідовані приватні латифундії і землеволодіння іноземців. Більше 40% земель перейшли в державний сектор сільського господарства, інші були розподілені серед селян. Реформа завдала удару по американських цукрових компаніях і викликала незадоволеність США.

Надії на те, що нова влада зуміє домовитися з США, швидко зникнули. США загрожували зменшити ввезення кубинського цукру і обмежити туризм. Американські фірми стали згортати інвестиції на Кубі. Навпаки, Радянський Союз намагався посилити на острові свій вплив (особливо після візиту на Кубу радянської делегації на чолі з Анастасом Мікояном в лютому 1960 року. У 1960 США ввели ембарго на імпорт цукру з Куби, скоротили нафтові і продовольчі постачання, а американські нафтопереробні заводи на острові відмовилися переробляти нафту, що постачалася з СРСР. Тоді кубинська влада проголосила в серпні — жовтні 1960 року націоналізацію підприємств, що належать американським, а також великим і середнім кубинським підприємцям. У руках держави опинилися до 90% промисловості. 2 січня 1961 США розірвали дипломатичні відносини з Кубою, а в квітні того ж року підтримали висадку загону в 1500 озброєних кубинських опозиціонерів в Затоці Свиней. Але ця акція зазнала повної невдачі — загін був розгромлений. Розраховуючи на подальшу допомогу СРСР, Фідель Кастро проголосив 1 травня 1961 року кубинську революцію «соціалістичною».

Влада країни придушувала опозицію і діяльність опозиційних партій була припинена, а три лояльні організації («Революційний рух 26 липня», народно-соціалістична партія і «Революційний директорат 13 березня») об'єднано в єдину державну партію, яка в 1965 році стала називатися Комуністичною. З робочих організацій виганяли раніше впливових анархо-синдикалістських і незалежних активістів, які протестували проти одержавлення робочого руху і громадських організацій і вимагали замість впровадження державного контролю над розвитком самоврядування, добровільних кооперативів і комун. Багато супротивників режиму не тільки «справа», але й «зліва» піддалися жорстоким переслідуванням, були арештовані або загинули.

Латиноамериканські країни були одним із найдинамічніших за темпами розвитку регіоном світу. Але політична нестабільність у регіоні у порівнянні з попереднім періодом у 60-х – 70-х рр. не зменшилася. СРСР, Китай і Куба всіляко намагалися здійснити «експорт революції» в країни Латинської Америки. Вони надавали підтримку компартіям регіону, які все ж здебільшого залишалися нечисленними угрупованнями, позбавленими масової соціальної бази.

США ставили за мету не допустити поширення впливу комуністичних ідей. У 1961 р. президент США Дж. Кеннеді звернувся із закликом до всіх країн

Західної півкулі об'єднатись у «Союз в ім'я прогресу» і вжити спільних зусиль для ліквідації злиднів і відсталості в Латинській Америці. Програма, розрахована на 10 років, передбачала розширення і зміцнення представницької демократії в латиноамериканських країнах шляхом прискорення індустріалізації як важливого чинника підтримання політичної стабільності. Уряд США надав країнам континенту довгострокову допомогу загальною сумою 11 млрд. доларів. Хоча далеко не всі завдання програми були втілені, все ж вона дала імпульс для проведення в латиноамериканських країнах демократичних перетворень, що сприяли їхньому швидкому соціально-економічному розвитку.

Повільніше відбувався політичний розвиток держав регіону. Виявом нестабільності життя латиноамериканських країн були щораз нові військові перевороти: в Аргентині (1962, 1966), Бразилії (1964) та в інших країнах. Драматичні події відбувались у Чилі. В 1970 р. на президентських виборах переміг кандидат лівої коаліції Фронт національної єдності Сальвадор Альєнде. Його уряд провів націоналізацію ключових галузей промисловості, радикальну аграрну реформу, проте не домогся соціально-економічної стабілізації у країні. У 1973 р. виникла гостра політична криза, яка завершилась військовим переворотом. Владу захопила військова хунта на чолі з генералом Піночетом. Вона встановила режим терору і масових репресій, хоча водночас зуміла забезпечити прискорений економічний розвиток країни.

Ліквідація військово-диктаторських режимів і відновлення конституційного ладу (80 – 90-ті рр..)
--

● У 80 – 90-х рр. як ланцюгова реакція розпочинається відновлення демократичних режимів (не без допомоги США). На 1994 р. у всіх країнах Латинської Америки (крім Куби, де лідер комуністів Ф. Кастро зміг забезпечити умови для збереження соціалістичного ладу завдяки своєму авторитету, частковим реформам та ефективній роботі служби безпеки) встановлюється демократичний лад (вперше за всю історію цього континенту).● Демократично вибрані уряди продовжили курс на інтеграцію регіону у світову економіку. Нове в їх політиці: більше уваги звертається на розвиток ринкових структур економіки, на приватизацію держсектору, робляться спроби зробити економіку більш соціально орієнтованою.

● США прагнуть створити протягом найближчого часу єдиний загально американський економічний блок (на зразок ЄС у Європі).● 1992 р. – підписаний Північноамериканський договір про вільну торгівлю (НАФТА) за участь США, Канади.

- 2001 р. на «саміті Америк» у Квебеку за участю глав держав і урядів 34-х країн було прийняте принципове рішення про створення континентальної зони вільної торгівлі.

Латинська Америка - наймолодший регіон світу. 45% населення регіону - діти віком до 15 років. Сприяє цьому збереження високої народжуваності і зниження смертності. Але, у свою чергу, такий віковий склад населення обумовив одну з найсерйозніших проблем регіону - збільшення числа безробітних (18% працездатного населення). Для регіону характерний високий рівень урбанізації. 65% населення проживає в містах. Темпи росту міст випереджають темпи індустріалізації. На континенті сформовані найбільші агломерації - Ріо-де-Жанейро, Сан-Паулу, Буенос-Айрес, Мехіко, Сант'яго, Гавана.

Господарство. Для всіх країн регіону з традиційно переважною експортною спеціалізацією господарства типова його висока територіальна концентрація в деяких найбільш розвинутих районах і їхніх центрах. Особливо це характерно для обробної промисловості. Близько 80% її потужностей зосереджено в 55 містах.

Досить високого рівня досягли гірничодобувна і нафтова промисловості, чорна і кольорова металургія. Вони розвиваються в районах залягання рудних і паливних корисних копалин. З обробних галузей розвинуті автомобілебудування, суднобудування, нафтохімія, виробництво електротехнічних виробів, текстильна промисловість. Провідне місце у розвитку цих галузей належить Бразилії, Венесуелі, Аргентині, Колумбії, Мексиці, Чилі.

У сільському господарстві переважає рослинництво. Основну частину товарної продукції дають райони плантаційного господарства і зрошуваного землеробства. Країни Латинської Америки виробляють 21% фруктів, 19% бавовнику, 18% кукурудзи.

Тваринництво має прекрасну природну кормову базу - пасовищні ресурси. Але важливе значення воно має лише в країнах північної частини регіону.

У трьох країнах (Аргентина, Парагвай, Уругвай) тваринництво відіграє провідну роль у сільському господарстві. Головні райони виробництва сільськогосподарської продукції розміщені уздовж узбережжя океанів, а також навколо великих агломерацій. Близько 4/5 усієї продукції сільського господарства виробляється в п'ятих країнах - Бразилії, Аргентині, Венесуелі, Колумбії, Мексиці. Найбільша з них - Бразилія, яка виробляє 30% сільськогосподарської продукції.

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=F14GXMHiVXo>

2. Узагальнення.

Запитання 1.

Процес надання незалежності та повного суверенітету домініонам, підмандатним територіям, колоніям.

- Деградація
- Декомунізація
- Деколонізація
- Денаціоналізація.

Запитання 2.

1960 рік став "роком...

- " ПАР"
- " Нельсона Мандели"
- " Африки"
- " Апартеїду".

Запитання 3.

Яка країна Латинської Америки увійшла в історію другої половини ХХ ст. під назвою «острів Свободи»?

- Куба
- Ямайка
- Гаїті
- Багами.

Запитання 4.

Установіть відповідність.

- 1) *Апартеїд* -
- 2) *Деколонізація Африки* -
- 3) *«Рік Африки»* -
- 3) *Ісламський фундаменталізм* -

А. надання незалежності та повного суверенітету домініонам, підмандатним територіям, колоніям

Б. радикальна релігійно-політична течія в ісламі, яка сповідує повернення до основ, «чистоти» ісламу

В. переломний період деколонізації, коли незалежність отримали відразу 17 колоній

Г. різновид дискримінації, що полягає у фактичному чи юридичному відокремленні суспільних груп, які вирізняються за гендерними, соціальними, релігійними, мовними чи іншими ознаками, законодавче обмеження їхніх прав

Д. позбавлення за расовою належністю цілих груп населення політичних і громадянських прав, аж до територіальної ізоляції

Е. революційна хвиля демонстрацій, протестів, повстань і революцій, які розпочалися в арабському світі наприкінці 2010 - у січні 2011 рр.

1) Е, 2) В, 3) Б, 4) Г
1) Д, 2) А, 3) В, 4) Б

1) Д, 2) Е, 3) А, 4) Б
1) Д, 2) А, 3) Е, 4) В.

Запитання 5.

Коли в Японії була прийнята конституція?

-1945р.
-1946 р.
-1947 р.
-1948 р.

Запитання 6.

У якому році Індія отримала незалежність?

-1945
-1947
-1949
-1951.

Запитання 7.

З поданого переліку тверджень оберіть ті, які сприяли "японському економічному диву"

- "лінія Доджа"

- націоналізація промисловості
- підписання економічної угоди з СРСР
- відсутність значних асигнувань у військову сферу
- формування культу особи імператора
- особлива ментальність: висока працездатність, корпоративна праця.

Запитання 8.

Про кого йде мова: "Лідер КПК, ініціатор комуністичних перетворень у державі. Після смерті Й.Сталіна вважав себе лідером світового комуністичного руху"?

- Мао Цзедун
- Ден Сяо Пін
- Дж.Неру
- Раджив Ганді.

Запитання 9.

Що стало приводом до першої арабо-ізраїльської війни?

- націоналізація Суецького каналу
- передача Палестини під мандат Великої Британії
- проголошення Держави Ізраїль
- створення Об'єднаної Арабської Держави.

Запитання 10.

Які події в Ірані отримали назву "біла революція"?

- повалення влади шаха М. Реза-Пехлеві
- проведення реформ, спрямованих на модернізацію країни і викорінення феодальних пережитків
- посилення влади шиїтського духовенства
- зростання ролі Ірану в регіоні.

Запитання 11.

Приводом до початку "Арабської весни" 2011 року стали події в:

- Тунісі
- Сирії
- Лівії
- Алжирі.

Запитання 12.

Визначте наслідки Культурної революції

- Знищення конкурентів за владу
- Розвиток науки та техніки
- Падіння інтелектуального рівня населення
- Зростання інтелектуального рівня населення
- Зростання темпів виробництва
- Падіння темпів виробництва.